

Roman (Tema - Konu - Çatışma - Dil ve Anlatım - Yapı - 2

1. Romandaki göndermelerden biri Duha Koca Oğlu Deli Dumrul hikâyesinedir. Azrail ile Deli Dumrul arasında geçen ve Deli Dumrul'un Azrail'i yenmek için mücadele ettiği bölüme atıf yapmakta, Azrail ile Deli Dumrul arasındaki mücadele, Azrail ile Atiye arasında geçmektedir. Duha Koca Oğlu Deli Dumrul hikâyesinde Deli Dumrul'a Allah'ın kendisine canını almasını emrettiğini bildiren Azrail, romanda Atiye'ye aynı şeyi söyler. Bu kez, Deli Dumrul yerine Atiye, ailesinin yanına gider ve Azrail'in kendisinin canını alacağını haber verir.

Bu parçada sözü edilen romanda aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisi kullanılmıştır?

- A) Pastiş
B) İç çözümleme
C) Geriye dönüş
D) Parodi
E) Diyalog

2. Bursa çoktan uyanmış, sokaklar çoktan canlanmıştı. Gecenin ölmüşlüğünden eser yoktu şimdi. Her taraf cıvıl cıvıl kaynıyordu. Tacirler sergilerini açmış, mallarını yol boyunca sıralamış, bağıra bağıra müşteri çekmeye çalışıyorlardı. İbrahim, hayatında Bursa kadar büyük bir şehir görmemişti. Bunun için her tarafa dikkatle bakıyor, her yeniliği hayretle süzüyordu.

Bu metnin yapı unsurları ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) Anlatma zamanı sabah vaktidir.
B) Temel mekân Bursa şehridir.
C) Olay, bir çocuğun şehirde kaybolmasıdır.
D) Tacirler, dekoratif birer şahıs kadrosudur.
E) Hâkim bakış açılı bir anlatım söz konusudur.

3. Tatlıcı Sokağı, öyle dardır ki ancak kedilerle çocuklar sığabilir. İçine hiçbir yabancıyı almayan yabani bir sokağa soğuk bir şubat sabahı, korkunç soluğuyla bir kamyon girmek istedi. Kışın ayazına çıkmak istemeyen bizler, sıcacık yataklarımızda, senaryosunu kendi yazdığımız rüyaları tembelce seyrederken narayı andıran bir ses duyarak uyandık.

Bu parçanın dil ve anlatım özellikleri ile ilgili aşağıdakilerde hangisi söylenemez?

- A) Doğrudan anlatım yapılmıştır.
B) Kişileştirme vardır.
C) Kahraman anlatıcının bakış açısı kullanılmıştır.
D) Abartıya yer verilmiştir.
E) Düşsel anlatıma başvurulmuştur.

4. Tayfur; çocuğunun üstüne titreyen, her hareketini hoş gören, her arzusunu yerine getirmeyi annelik vazifesinden bilen, evladını sürekli pohpohlayan bir ananın elinde büyüdü, böyle bir öğrenimle Mülkiye Mektebinden çıktı. Memurluk yapmak istemedi. Her ne görse öğrenmeye kalkar, az vakitte ondan bıkar, başka yeni bir arzuya düşerdi. Bu yüzden her şeyle uğraştı ama ciddi hiçbir şey öğrenemedi. Annesi oğlunun bu binbir çeşit işini zekâsının olağanüstü taşkınlığına verir, bununla avunurdu. Küçük Bey'in ediplik, şairlik, hususundaki dikkati bir başkaydı. Özgün bir şeyler bulmak için günlerde uğraşır, birkaç satır için haftalarca didinirdi.

Bu parçadan, sözü edilen kahramana ait hangi özellik çıkarılamaz?

- A) Sıkılğan
B) Karamsar
C) Sanatkâr
D) Şımartılmış
E) Hevesli

5. • Yafes Çelebi'nin Zekeriya Usta'ya çırak olması
• Yafes Çelebi'nin hiyel ilmini öğrenmeye başlaması
• Yafes Çelebi'nin icatlarının tanıtımı, bu icatları padişaha sunmak için gösterdiği gayretler ve Yafes Çelebi'nin Hiyel Kalemî Reisi Uzun İhsan Efendi ile tanışması
• Yafes Çelebi'nin, Davud'u kaçırmaması

Bu yargılar romanın yapı unsurlarından hangileri hakkında bilgi vermektedir?

- A) Şahıs Kadrosu - Olay örgüsü
B) Zaman - Olay örgüsü
C) Mekân - Şahıs kadrosu
D) Zaman - Şahıs kadrosu
E) Olay Örgüsü – Mekân

6. Aşağıdaki parçaların hangisinde “merhamet” teması işlenmiştir?

- A) Başını kaldırdı. Son vazifesini yapmış insanlara özgü bir gönül huzuru ile soluk dudaklarına parlaklık geleerek ellerini uzattı: “Sizin için dua ettim, Cenab-ı Hak sizi mesut, benim kadar mesut etsin. Artık yoruldum, beni yatırınız.” dedi.
- B) Yegâne dost! O, beni bütün güzelliklerimle ve bütün çirkinliklerimle tanıyan, onları bilen ve her yönümlü seven, severek affeden bir dosttur. Onun yanında ne meziyetlerimle mağrur ne olumsuz taraflarımla mahcubum.
- C) Sessizliği seviyordu o. Sessizliği, yalnızlığı... Dalgasına taş atılmamalıydı. Seviyordu geceleri. Hele ayın güçlü ışıklarının, dünyayı gündüze çevirdiği geceleri...
- D) Ve bu sağlam olmaktan ziyade hastaya benzeyen çocuk, kışın sulu ve buzlu rüzgârına rağmen sırtından ceketini çıkarmış, ayaklarının dibinde can çekişen o iri hayvanın geniş nefeslerle körüklenen karnının üstüne atmış idi.
- E) Kayalardan yükü inmek çok zordu. Kayalara varınca yüklerimizi sırtımızdan indiriyorduk. Babam ucuna ip geçirip yükü sarkıtıyordu. Ben de yükün altına geçiyor, takılan yerlerden kurtarıyordum.

7. Naim Efendi, konağa vasil olur olmaz dünden beri ilk defa olarak geniş bir nefes aldı. Hele çocuklarından hiçbirine tesadüf etmeksizin odasına girip kapanmayı büyük bir sadet telakki etti. Burası hayatta onun yegâne sığınağıydı. Asrın tepkileri onu ite ite evvela şehirden konağın içine, sonra konağın içinden bu odaya sürüklemişti.

Bu parçada, sözü edilen kahraman üzerinde hâkim olan duygu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yalnızlık
- B) Özlem
- C) Sevgi
- D) Merak
- E) Şüphe

8. Aşağıdaki parçaların hangisinde öyküleyici bir anlatım vardır?

- A) Kitap; noktalama işaretleri ile ilgili çeşitli tespitlere, tespitlerden sorunlara, sorunlardan çözümlere, çözümlerden tekliflere kadar uzanan geniş bir yelpazede çok kapsamlı bilgiler içermektedir.
- B) İnsanoğlunun şahit olduğu son yüzyılları birkaç kelime ile sembolize etmek istersek 19. yy. için “sanayileşme”, 20. yy. için “küreselleşme”, 21. yy. için “yüksek teknoloji” kullanılabilir. Ancak özellikle iş dünyası için, devam eden süreçte yepyeni bir başlık atılıyor: Sürdürülebilirlik.
- C) Yedigey, sadece bahar gelince çok kısa süreliğine yeşeren uçsuz bucaksız Sarı-Özek bozkırını görünce etkilendi. Aral Gölü’nün çevresinde de Üst-Yurt Yaylası gibi bozkırlar ve düz ovalar vardı ama hayatında ilk defa böyle bir çöl görüyordu.
- D) Sanatçı, edebiyat dünyamızda şair kimliğiyle tanındı. İlk şiiri 1964 yılında Genç Şairler Antolojisi’nde yayımlandı. Hece ölçüsüne tutkuyla bağlandı. Âşık tarzı bazı şiirlerinde “Nedim” mahlasını kullandığı görüldü.
- E) Maya ve şekeri karıştırma kabına alıp üzerine bir su bardağı kadar ılık su ekledikten sonra mayanın kabarmasını bekleyin. Derin bir kap içerisine unları ele-yip, ortasını açın ve kabaran mayalı karışımı ortaya boşaltın. Azar azar ılık su ilave ederek ele yapışan, yumuşak bir hamur yoğurun.

9. Hemşire kendini hâlâ eski devirlerde zannediyor. Kıyafetler gibi ruhlar da değişti. Büyüklere eski itaat, eski hürmet nerede, kimde var? Bizim gördüğümüz terbiyedeki insanlarla şimdi alay ediyorlar. Belki hakları da var, her eski şey biraz acayıptır; çocuklarımızın çocuklarını kendimize uydurmaya çabalamak ne beyhude! Onlar, her şeyden evvel, zamanın icaplarına uymaya mecburdurlar.

Bu parçada aşağıdaki çatışma türlerinden hangisinin örneği vardır?

- A) İyilik-kötülük
- B) Kuşak
- C) Toplumsal sınıf
- D) Hayal-gerçek
- E) Bencillik-fedakârlık

